

Kulturdepartementet, Enheten för diskrimineringsfrågor
Anna Schölin

103 33 STOCKHOLM

Stockholm 2017-09-18

Remissvar

Betänkande Bättre skydd mot diskriminering (SOU 2016:87)

Visita har getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Bättre skydd mot diskriminering

Visita, Svensk besöksnäring, är en bransch- och arbetsgivarorganisation för besöksnäringen. Visita samlar mer än 5000 medlemsföretag med över 7180 verksamheter, främst hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer och eventföretag. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor. Som arbetsgivarorganisation ger Visita företagen råd och stöd i arbetsgivarfrågor och företräder företagen i förhandlingar. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv.

1. Sammanfattning

Visita kommer endast att lämna synpunkter avseende förslagen om en diskrimineringsnämnd samt bevisbörderegeln.

- Visita avstyrker utredningens förslag om inrättande av en särskild diskrimineringsnämnd. Visita menar att den nuvarande ordningen är tillfyllest.
- Visita avstyrker utredningens förslag om att det kan finnas anledning att förtydliga bevisbörderegler på så sätt att det tydligare framgår att det är fråga om en presumtionsregel.

2. Förslag om en särskild diskrimineringsnämnd

Visita noterar att utredningen lämnar ett övergripande förslag och att man fastställer att det krävs ytterligare överväganden om en diskrimineringsnämnd ska inrättas. Visita vill dock redan nu framföra sina synpunkter på det rådande förslaget.

Utredningen föreslår att det ska inrättas ett domstolsliknande organ - en särskild diskrimineringsnämnd - som har att pröva diskriminerings tvister. Skälen för förslaget anges bl a vara att skapa bättre möjligheter för dom som utsätts för diskriminering att ta tillvara sina rättigheter. En nämnd skulle enligt utredningen leda till effektivisering av arbetet mot diskriminering.

Enligt förslaget ska nämnden inte ha i uppdrag att hantera tvister där anmälaren är medlem i en arbetstagarorganisation, såvida inte arbetstagarorganisationen väljer att avstå från att företräda sin medlem. Om en arbetstagarorganisation vill föra en medlems talan ska tvisten även fortsättningsvis prövas av Arbetsdomstolen som första och sista instans. Mot bakgrund av den

låga fackliga anslutningsgraden kan det konstateras att Visitas medlemsföretag kommer att behöva hantera eventuella diskrimineringstvister i fler instanser än idag, nämligen i nämnden, tingsrätt och Arbetsdomstolen. Vidare innebär det förhållandet att nämndens beslut föreslås vara icke bindande att det i vissa fall kan bli frågan om ett tre-instansförfarande. Sammantaget kan alltså konstateras att införandet av en nämnd knappast är ett sätt att effektivisera processer rörande påstådda diskrimineringskränkningar.

I anledning av vad som anförts ovan vill Visita förtydliga att inte heller en lösning som skulle komma att innebära att nämnden avkunnar bindande beslut, vilket förutsätter att samma krav måste kunna ställas på nämnden som på en domstol när det gäller rättssäkerhet, vore ett sätt att effektivisera processer rörande diskriminering.

Visita menar också att inrättandet av en nämnd med ett förhållandevis summariskt arbetssätt kommer att medföra att antalet grundlösa anmälningar kommer att öka och därigenom ökar kostnaderna och arbetsbördan för våra medlemsföretag. Ett summariskt arbetssätt avseende denna typ av tvister ifrågasätts också utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv. Detta inte minst i kombination med en presumtionsregel och att nämnden föreslås ges en praxisbildande funktion i form av rekommendationer. Visita vill betona att diskrimineringstvister ofta är komplicerade och dessutom mycket omfattande bl a såvitt avser just bevisning. Tvister avseende diskriminering är således inte lämpade för summariska förfaranden.

3. Bevisbörderegeln

Enligt förslaget ska det av lagtexten tydligare framgå att bevisbörderegeln i diskrimineringslagen är en presumtionsregel. Rent allmänt finns rättssäkerhetssynpunkter på regler som utformas som en presumption om någons ansvar eller skuld. Utgångspunkten i varje rättssamhälle bör självklart vara att var och en är oskyldig till dess motsatsen har bevisats. Detta är en princip som rätteligen borde gälla även när det gäller diskriminering.

Utredningen konstaterar (sid 463) att "...det inte är regelns utformning i sig som är det stora problemet utan tillämpningen i det enskilda fallet." samt "...det är ofta verkligheten som är problemet. Generellt sett är det svårt att bevisa diskriminering, även med en bevislätnadsregel."

Enligt Visita kan ovanstående inte tolkas på annat sätt än att utredningen menar att det, trots en icke fällande dom, ofta har förekommit diskriminering. Visita kan inte uppfatta detta på annat sätt än att utredningen tvivlar på huruvida rättssäkerheten upprätthålls i domstolsprocesser. Visita ifrågasätter starkt denna slutsats, inte minst mot bakgrund av avsaknaden av en närmare analys, och anser att detta inte på något sätt utgör hållbara argument för ändra bevisreglerna till att göra de ännu mer av presumtionskaraktär.

Med vänlig hälsning

Eva Östling
VD

Antje Dederling
Förhandlingschef